Dyddiad: Dydd Mercher 26 Mawrth 2003

Lleoliad: Ystafelloedd Pwyllgora 3 a 4, Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Teitl: Fframwaith Gwasanaeth Cenedlaethol Gwasanaethau Iechyd Meddwl i Oedolion

Diben

1. Papur i'r Pwyllgor ei nodi ar gynnydd y gwaith o roi'r Fframwaith Gwasanaeth Cenedlaethol gwasanaethau iechyd meddwl i oedolion ar waith.

Y Cefndir

2. Sefydlwyd Grwp Ymgynghorol ar Weithredu ym mis Chwefror 2002 i oruchwylio'r gwaith a helpu i fwrw ymlaen â'r strategaeth gwasanaethau Iechyd Meddwl i Oedlion a'r Fframwaith Gwasanaeth Cenedlaethol dilynol a lansiwyd ym mis Mai 2002.

3. Daeth pum person i weithio'n rhan-amser yn Llywodraeth y Cynulliad ar secondiad ym mis Chwefror 2002, i weithio gyda swyddogion Llywodraeth y Cynulliad a'r grwp ymgynghorol ehangach i ddefndio'u gwybodaeth arbenigol a rhwydwaith o gysyslltiadau er mwyn nodi problemau sy'n rhwystro'r fframwaith rhag cael ei weithredu, ac i ddod o hyd i atebion iddynt. Mae'r tîm o bump yn cynnwys un o ddefnyddwyr y gwasanaeth iechyd meddwl, gofalwr, yn ogystal â chynrychiolydd o Ymddiriedolaeth GIG, Awdurdod Lleol a'r sector gwirfoddol.

Y cynnydd hyd yn hyn

Canllawiau Comisiynu Iechyd Meddwl i Oedolion

4. Cafodd canllawiau comisiynu gwasanaethau iechyd meddwl i oedolion drafft eu cyhoeddi at ddibenion ymgynghoriad cyhoeddus ar 2 Rhagfyr 2002. Cyhoeddir y canllawiau terfynol y mis hwn.

Datblygu'r Rhaglen Gofal ar gyfer Cymru

5. System gydgsylltiedig o reoli gofal sy'n seiliedig ar ddull o fynd ati sy'n canolbwyntio ar y person ac sy'n cael ei bennu gan anghenion yr unigolyn yw'r Rhaglen Gofal. Mae'r Rhaglen yn cyfuno Cynllunio

Gofal a Rheoli Achosion ac mae'n ei gwneud yn ofynnol i asiantaethau weithio er mwyn darparu gwasanaethau integredig lle bynnag y bo'n briodol.

6. Mae canllawiau'r Rhaglen Gofal wedi'u datblygu yng Nghymru bellach, ac mae dogfen gyfarwyddyd ar fin cael ei chyhoeddi. Dechreuodd cyfres o 12 digwyddiad hyfforddi/codi ymwybyddiaeth ledled Cymru ar 6 Chwefror 2003 a bydd wedi'i chwblhau erbyn 27 Mawrth. Er mai Rhagfyr 2004 yw dyddiad targed y Fframwaith Gwasanaeth Cenedlaethol ar gyfer rhoi'r Rhaglen Gofal ar waith yn llawn, gobeithiwn y bydd cynnydd digonnol yn cael ei wneud er mwyn ei rhoi ar waith yn gynt.

Datblygu camau gweithreu er mwyn helpu mynd i'r afael â Stigma a Gwahaniaethu

7. Sefydlwyd Tîm Gweithredu Stigma o'r grwp ymgynghorol ehangach i ystyried y ffordd orau o fwrw ymlaen â'r Safon Fframwaith Gwasanaeth Cenedlaethol ynghylch stigma. Mae papur "Combating Stigma and Discrimination in Wales" wedi cael ei lunio ac mae'i gynigion yn cael eu gwerthuso ar hyn o bryd.

Datblygu camau gweithredu ar gyfer rhoi mwy o bwer i ddefnyddwyr y gwasanaeth a'r gofalwr.

8. Mae is-grwp pellach wedi cael ei sefydlu er mwyn archwilio ffyrdd o fwrw ymlaen â'r Safon ar wasanaeth galluogi defnyddwyr a gofalwyr. Mae'r is-grwp yn datblygu 'Charter For Service User and Carer Participation' ddrafft ynghyd â 'Rhestr Gyfeirio' ar gyfer darparwyr gwasanaeth o'r enw, 'How Good Is Your Involvement Of Service Users And Carers'.Bwriad y grwp yw cyhoeddi'r canllawiau yn hwyrach eleni.

Eiriolaeth

9. Mae canllawiau drafft hefyd wedi cael eu datblygu mewn perthynas â gwasanaethau Eiriolaeth Ysbyty, yn tynnu ar ymchwil o Adroddiad Prifysgol Durham. Mae swyddogion y Cynulliad a'r Grwp Ymgynghorol ar Weithredu yn ystyried y cynigion hyn.

Datblygu manyleb ar gyfer asesiad sylfaenol o wasanaethau

10. Mae manyleb wedi'i llunio ar gyfer Adolygiad Gwasanaeth llawn o wasanaethau iechyd meddwl i oedolion ledled Cymru. Bydd hon yn sail i ddatblygiad y gwasanaeth yn y dyfodol. Anfonir y fanyleb hon allan i dendr yn fuan.

Iechyd Meddwl mewn Gofal Sylfaenol

11. Mae 'Rhwydwaith Iechyd Meddwl Gofal Sylfaenol Cymru Gyfan' wedi'i sefydlu bellach, ac mae'n cael ei gefnogi gan Lywodraeth y Cynulliad. Mae gan y rhwydwaith hwn bedwar nod allweddol:

- Gweithredu fel sianel ar gyfer rhannu arferion da, gan ysgwyddo rôl ymgynghorol yn y pen draw,

gyda golwg ar ddylanwadu ar benderfyniadau polisi mewn cysylltiad â'r strategaeth iechyd meddwl a'r Fframwaith Gwasanaeth Cenedlaethol.

- Nodi arloeswyr posibl o fewn iechyd meddwl gofal sylfaenol a fydd yn gallu datblygu pecynnau hyfforddi a darparu addysg o safon uchel yn y maes hwn.

- Galluogi'r grwp rhwydwaith i weithredu newid lle bo angen, er mwyn gwella'r gwasanaeth i ddefnyddwyr, gan adeiladu ar frwdfrydedd a chyfranogiad y rhai sydd ynghlwm wrth y rhwydwaith, gan dynnu ar gymorth y Cynulliad a chan ddilyn yr egwyddorion a nodir yn y Fframwaith Gwasanaeth Cenedlaethol.

- Hybu ymchwil i ddatblygiad ymarfer sy'n seiliedig ar ganlyniadau mewn iechyd meddwl gofal sylfaenol.

Byrddau Iechyd Lleol

12. Yn ystod mis Mawrth a mis Ebrill 2003, bydd y tîm ar secondiad yn ymweld â phob ardal Bwrdd Iechyd Lleol er mwyn pennu pa gynnydd sy'n cael ei wneud yn erbyn y Fframwaith Gwasanaeth Cenedlaethol, beth sy'n ei rwystro rhag cael ei weithredu, a pha gymorth a chefnogaeth pellach y gall Llywodraeth y Cynulliad eu darparu.

Goblygiadau Ariannol

13. Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol i'r papur hwn, sy'n bapur i'w nodi.

Cydymffurfio

14. Mae Deddf Gwasanaeth Iechyd Gwladol 1977 (Adran 1) yn ymwneud â'r ddyletswydd i hyrwyddo gwasanaeth iechyd cynhwysfawr a darparu neu sicrhau y darperir gwasanaethau. Trosglwyddwyd y pwerau hyn i'r Cynulliad o dan Orchymyn Trosglwyddo Swyddogaethau 1999 ac maent wedi'u dirprwyo i Weinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol y Cynulliad.

15. Mae Deddf Llywodraeth Cymru 1998 yn rhoi pwer i'r Cynulliad wneud unrhyw beth i hwyluso arfer unrhyw un o'i swyddogaethau, neu sy'n gydnaws â hynny neu'n atodol i hynny (Adran 40) ac i dynnu gwariant (Adran 85(2)) ac i osod amodau ar roi cymorth ariannol gan y Cynulliad (Adran 85(3)). Nid oes unrhyw faterion yn ymwneud â rheoleidd-dra na phriodoldeb.

Jane Hutt
Y Gweinidog dros Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

Swyddog Cyswllt: Peter Martin, yr Is-adran Polisi a Datblygu Gwasanaethau Iechyd, Ffôn. 029 2080 1470